

Univers poetic - Octavian Goga

Dupa debutul in "Tribuna"(1897), opera poetica a lui Octavian Goga a fost stransa in patru volume aparute in timpul vietii sale (Poezii, 1905; Ne cheama pamantul, 1909; Din umbra zidurilor, 1913; Cantece fara tara, 1916), la care se adauga Din larg, 1939, publicat in anul urmatort mortii poetului. In aceste volume poetul valorifica in acelasi timp traditia liricii eminesciene si a celei cosbuciene, manifestand totodata trasaturile unei personalitati puternic marcate de imprejurarile vietii personale si ale existentei poporului roman in provincia subjugata de imperiul austro-ungar, fara a ramane insa strain nici de tendintele evolutiei generale a poeziei romanesti la sfarsitul secolului al XIX-lea si inceputul celui de al XX-lea, adica de orientare simbolista.

Volumul care l-a impus pe O. Goga ramane primul (care, de altfel, in urma unui raport mai mult decat favorabil al lui T. Maiorescu, a primit si premiul Nasturel-Herescu al Academiei Romane in 1906). In acest volum se manifesta in modul cel mai evident originalitatea poetului O. Goga, contributia sa particulara la inchegarea peisajului poeziei romanesti. E o carte scrisa cu patos, care incepe cu un text programatic (Rugaciune), afirmand dorinta de angajare totala a autorului in destinele neamului sau si care defineste nu numai aria tematica ce il individualizeaza, ci si principalele mijloace expresive care vor face aceste texte ale lui O. Goga de neconfundat in contextul poetic al vremii.

Poetul ne apare aici ca un elegiac energic, in al carui vocabular imagistic jalea si furtuna par a fi simbolurile cele mai frecvente si definitorii. Sentimentul exilului joaca si el un rol important. Exil al neamului mai intai, care are, din mosi-stramosi, "un vis neimplinit" (Noi), acela de a fi, alaturi de ceilalti frati, stapan pe pamantul natal; instrainarea pe propriile meleaguri este resimtita atat de dureros, incat poetul reflecteaza chiar la o revarsare a stihilor ce ar putea muta "in alta tara", "tarana trupurilor" celor care, in viata fiind, au fost sortiti numai suferintei (Oltul). Este vorba, pe de alta parte, si de un exil al poetului ca individ, totusi reprezentativ: rupt din mediul sau firesc, cel al satului, aceste nu-si mai gaseste nicaieri un loc cu adevarat la sau. Parintii au ramas undeva departe, sfasiati si ei de dor si de tristete (Batrani, Parasiti), lucrurile care i-au vegheat copilaria se destrama (Casa noastra, Reintors); in vizitele, rare si vremelnice, pe care le face in sat simte ca a devenit un strain si un necunoscut (Zadarnic, Pribeag).

Creatia poetica este in acest fel si o activitate compensatorie. Ea ii permite autorului sa isi inchipuie existenta pe care ar fi dus-o daca nu intervenea ruptura determinata de necesitatea plecarii la invatatura (Dorinta), o existenta deloc idilica (Apostolul, Dascalul, Dascalita si, din nou Noi), dar care ar fi avut avantajul organicitatii si al continuitatii, s-ar fi intemeiat pe traditie si pe solidaritate. Satul prezent in poezia lui O. Goga este unul al trudei si, de multe ori, al saraciei (Asteptare, A murit), al dramelor pasionale consumate in mare parte in tacere (La stana), dar si al comunicarii cu natura (Sara, Pe inserate, Dimineata, in codru) si al comuniunii intre oameni, care, probabil, nu in mod intamplator se manifesta mai ales in ocaziile ceremoniale si se concretizeaza in cantec (Cantece, Lautarul, La groapa lui Laie). Asa sarac cum este, cu oameni modesti care trudesca din greu, satul apare in poezia lui Goga drept singurul loc autentic, un adevarat cosmos, in care omul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

se poate realiza deplin, chiar daca nespectaculos. Orasul - a carui imagine apare in mod direct mai ales in volumele urmatoare, *Ne cheama pamantul si, mai ales, Din umbra zidurilor* - e, inainte de toate, un spatiu haotic si strain pana la a deveni de-a dreptul dusmanos (Paris, Ziua, Notre Dame s.a.). Singurele momente de inseninare, puternic colorata totusi de melancolia constiintei ireversibilului, sunt posibile doar atunci cand solii satului isi fac, pentru scurte momente, aparitia, aducand cu ei amintirea (Mi-a batut un mos la poarta), sau cand puterea verbului poetic reinvie scene, locuri si chipuri din copilarie (in munti, Cantorul Cimpoi, Mos Craciun) ori evoca trecutul, dureros, dar si glorios, al neamului (*Stramosii, Eu stiu un basm*). Peste toate insa "copilaria-si plange / Comoara ei pierduta-n pribegie" (*Lacas strabun; vezi si Prima lux*), ceea ce face din Goga un poet tragic; e ca si cum intuitia poetica din tinerele ar prevesti insatisfactiile si chiar dramele ce urmau a fi traite de autor la maturitate si batranete.

in aceste imprejurari imaginea pe care si-o face Goga despre locul si menirea poetului reia, cu nuantele determinate de trecerea timpului, mesianismul romantic, afirmat deja de pasoptisti: rolul intelectualului nu se reduce la calitatea de conducator al poporului, ci se implineste prin dorinta de a da glas suferintelor si naziintelor acestuia: "El totul vede, toate le asculta/ Unde-i plansoare zarilor mai multa / El isi roteste aripile sale" (Poezie, in volumul *Ne cheama pamantul*).

Originalitatea poeziei lui O. Goga, mai accentuata in primele doua volume, isi trage sevele inainte de toate din contactul cu traditia si cu folclorul. Nu intr-un mod direct vizibil si superficial, insa: Goga nu "folclorizeaza", ci absoarbe in propria viziune etica si filozofia folclorica, nu imita, ci continua pe inaintasii din secolul al XIX-lea si se situeaza in istorie prin intuirea si exprimarea marilor ei fenomene si tendinte, iar nu prin citarea de personalitati si evenimente concrete. Adecvarea la "curentul vremii", simbolismul, e mai putin organica si profunda, de aceea valoare poetica a ultimelor trei volume e inferioara primelor doua. in ceea ce priveste volumul *Cantece fara tara*, acesta, in ciuda mizei tematice intru totul explicabile si meritorii, e prea infeudat (= subordonat) actualitatii, deci efemerului. Cele mai izbutite poezii din ultimele volume reiau, de fapt, teme si motive concretizate deja in primele doua: copilaria pierduta, nostalgia satului patriarhal, comuniunea cu natura salbatica, continuitatea in durere si lupta a generatiilor. Alaturi de ele, motivele tipic simboliste (*orasul tentacular, marea, iubirea si natura ce se vestejesc s.a.*) dau nastere unor poezii mult mai palide si mai putin emotionante.

Realizata in cea mai mare parte in primele decenii ale secolului nostru si intemeiata si pe o bogata cultura literara universala, poezia lui O. Goga se distinge si prin varietatea formelor prozodice: preocupat (ca si Gr. Alexandrescu in secolul trecut) mai mult de expresivitatea si de adecvarea la gand si sentiment decat "frumusetea" expresiei, Goga schimba cu usurinta octava de 8/9 silabe cu versul lung (de 14-16-18 silabe), dar stie sa se replieze si exigentelor formelor traditionale (sonetul sau inventate de el insusi (ca in *Cantece, V*, din volumul *Poezii*, sau *Crasmarul ori Cantece, I*, din volumul *Ne cheama pamantul*).

Atat prin ideile si sentimentele carora le da glas, cat si prin solutiile expresive, Goga este, deci, unul dintre poetii reprezentativi ai literaturii romane de la inceputul secolului, o veriga in lantul ce

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

uneste pe Cosbuc cu Blaga, dar si pe Eminescu cu Arghezi.